

Osebnosti

Miran Jarc

Pesnik, pisatelj in dramatik, po katerem se imenuje naša knjižnica. (Črnomelj, 5.7.1900 - Pugled pri Starem Logu, 24.8.1942)

Študiral je slavistiko v Zagrebu in Ljubljani (1918-22). Služboval je kot bančni uradnik v Ljubljani; kot avtor, igralec, violinist in vodja je sodeloval v Slovenskem marionetnem gledališču M. Klemenčiča. Leta 1942 se je pridružil partizanom in prišel v Kočevski Rog; padel je med roško ofenzivo.

Pisati je začel v dijaških letih v umetniško razgibanem Novem mestu (A. Podbevšek, B. Jakac). Kot dijak se je oklenil antropozofije, spoznal budizem in se potem odločil za krščanstvo.

Prvo pesem je objavil 1918 v Ljubljanskem zvonu, nato je sodeloval v številnih revijah, največ v Ljubljanskem zvonu in Domu in svetu. Ekspresionistično zbirko Skrivnostni romar je imel pripravljeno že 1920, v spremenjeni in dopoljeni obliki je izšla 1927 v samozaložbi z naslovom Človek in noč (rokopis Modre dalje). Zbirka velja za eno glavnih del slov. ekspresionistične poezije. V njej razglablja o povezovanju človeka, zemlje in vesolja, izpoveduje kozmično grozo in bojazen pred katastrofo, občuti lastno nemoč in hrepeni po rešitvi. Tudi v pesmih v prozi (Bog in pustolovec, Slovenski narod, 1922; Pierrot in smrt, prav tam, 1924) govori o razklanosti človeka. Vsebinska disharmonija je skladna s formalno disharmonijo ritma. Zbirka Novembrske pesmi ohranja nekaj izraznih posebnosti ekspresionizma, vsebinsko in problemsko pa temelji na socialnih in družbenih vprašanjih kriznega časa tridesetih let. V liriki razodeva poleg intimističnih izpovedi slutnjo vojne in domovinsko čustvo (cikel Slovenski soneti).

Za Jarčevo razmišljanje in občutje razklanosti so značilne ekspresionistične igre: enodejanka Izgon iz raja (LZ, 1922), Ognjeni zmaj (DS, 1923) in nedokončani Vergerij (LZ, 1927, 1929; DS, 1932); v teh so v ospredju kontrasti med individualnim in kolektivnim, duhovnim in tvarnim, moškim in žensko, kontemplacijo in akcijo.

Ti elementi se pojavljajo tudi ponekod v prozi. Najpomembnejši je roman Novo mesto z avtobiografskimi potezami in s podobo srednješolskega rodu, iscocega v času 1. sv. v. mimo tradicije in meščanske ustaljenosti. Potopis Odmevi Rdeče zemlje I-II (1932) je nastal po pismih B. Jakca.

Jarc je napisal več lutkovnih iger (Razbojnik Moroz, 1925; Kraljevic Tugomil, 1926).

Bil je pomemben književni kritik (med prvimi pri nas je pisal o F. Kafki, M. Proustu, D. H. Lawrenceu idr.) in tudi prevajalec.

Vir: Enciklopedija Slovenije

Anton Podbevšek

Pesniški ustvarjalni čas Antona Podbevška (1898-1981) zaznamujeta letnici 1915 in 1925.

Prva je hkrati začetek slovenskih zgodovinskih avantgard in prvi Podbevškov poskus, da bi s ciklom pesmi, Žolta pisma imenovanih, stopil pred slovensko literarno javnost.

Druga letnica, izid njegove edine pesniške zbirke, Človek z bombami, pa le rahlo odstopa od letnice konca slovenskih zgodovinskih avantgard (1927) in nastopa ter opazne prevlade t.im. socialne umetnosti.

Tako lahko zapišemo, da je tedanje Podbevškovo pesniško ustvarjanje vpeto v čas pomembnih premikov v moderni slovenski literaturi; sam

Podbevšek je v veliki meri sotvorec teh premikov, v nekaterih točkah tudi njihov vodilni protagonist.

V sredino njegovega ustvarjalnega desetletja umeščamo "novomeško pomlad", prvi organizirani in skrbno pripravljene poskus mladih umetnikov, da bi s svojim pesniškim, likovnim in glasbenim delom prelomili z nekaterimi uveljavljenimi kulturnimi, predvsem pa literarnimi modeli."

Vir: Sedem desetletij Človeka z bombami, str.9

Bogo Komelj

Knjižničar, publicist in ravnatelj Študijske knjižnice Mirana Jarca. (rojen 25. maja leta 1915 v Novem mestu - umrl 18. septembra leta 1981 v Novem mestu)

Rodil se je 25. maja leta 1915 v Novem mestu, kjer je obiskoval osnovno šolo in gimnazijo, na kateri je maturiral leta 1937. Na ljubljanski univerzi je opravil štiri semestre prava in filozofije v letih 1937 - 1940, potem je zaradi vojne študij prekinil. Po vojni se je vpisal na Filozofsko fakulteto Univerze v Ljubljani, a je zaradi preobremenitve v poklicu in izven njega študij opustil. Že kot dijak in študent se je zavezal knjižničarstvu, saj je že leta 1927 začel delovati kot knjižničar v Knjižnici narodne čitalnice, preimenovani kasneje v Javno čitalnico Sokolskega društva, kjer je ostal do leta 1940.

Kot vojak v Srbiji je bil leta 1940 zaprt in odpeljan v Nemčijo. Od tam je leta 1941 pobegnil skrit v transportu in se je doma leta 1941 vključil v OF. Bil je v zaporih v

Novem mestu, Ljubljani, Anconi, Bologni, Piacenci. Po vrnitvi v Novo mesto leta 1943 je bil oproščen vseh mobilizacijskih dolžnosti in je postal varuh knjižnic in arhivov na osvobojenem ozemlju. Ob nemški ofenzivi je padel v nemško ujetništvo in postal vojni ujetnik v Nemčiji. V Novo mesto se je dokončno vrnil 29. maja 1945.

Prvo službo je nastopil leta 1945 kot član Komisije za ugotavljanje škode na kulturnih in zgodovinskih predmetih za vso Dolenjsko. S prvim januarjem leta 1946 pa je bil imenovan za upravnika Študijske knjižnice v Novem mestu, ki jo je vodil do svoje upokojitve leta 1978.

Bogo Komelj je zasnoval osrednjo območno knjižnico, ki je bila široko vpeta v vsa kulturna dogajanja ne samo Novega mesta, temveč cele Dolenjske in Bele krajine.

Zavedal se je pomena dostopa do knjižničnega gradiva in je zato s pridom razvijal tudi različne društvene knjižnice v okolici Novega mesta.

Gojil je posluš za vso knjižnično gradivo, zlasti za domoznansko, znal je tudi navdušiti darovalce, da so svoje dragocene zbirke z veseljem zapustili naši knjižnici. Bil je pravi bibliofil, neutruden erudit, ki je odlično poznal razmere na slovenskem knjigotrškem področju in po njegovi zaslugi je marsikatera dragocena knjiga prišla v temeljno knjižnično gradivo naše knjižnice.

Vsakemu vedoželjnemu obiskovalcu je nudil potrebne informacije, zlasti tiste, ki so se nanašale na posebno bibliotečno gradivo. Prirejal je odmevne knjižne razstave in s tem populariziral gradivo takratne Študijske knjižnice. Mnogim v Novem mestu je bil Bogo Komelj sinonim za knjižnico, danes bi lahko rekli, da je bil Bogo Komelj sinonim za odličnost.

Bil je tudi človek širokih horizontov, pravi polihistor, ki je s posebno vedoželjnostjo obvladal številna področja človeške dejavnosti, tako knjižničarstvo kot zgodovino, kulturo, literarno zgodovino, likovno umetnost, spomeniško varstvo, etnologijo.

Za svoje neutrudno delo je Bogo Komelj prejel številne nagrade, priznanja in odlikovanja: odlikovanje svobod III. stopnje (21. 11. 1955), orden rada III. razreda (23. 4. 1957), orden zasluga za narod sa srebrnom zvezdom (22. 2. 1962), Čopovo diplomu (13. 10. 1967), orden rada sa zlatnim vencem (16. 11. 1967), Trdinovo nagrado (28. 10. 1972), diplomu Saveza društava bibliotekara Jugoslavije (6. 11. 1974), priznanje OF slovenskega naroda (27. 4. 1975), bil je tudi častni član Slavističnega društva Slovenije od (4. 10. 1975).

Ob obilici različnega knjižničarskega dela je Bogo Komelj napisal tudi številne publikacije in pomembne prispevke v periodičnem tisku, naj omenim vsaj nekatere: Kulturni delež Dolenjske, Dolenjska periodika, Bibliografija dr. Nika Županiča, Knjižnice v termalnih in mineralnih zdraviliščih, Novomeški gimnazijski rokopisni listi, Novomeški tiskar in založnik Krajec, Sto let javnega knjižničarstva v Novem mestu, Knjižnice v občini Novo mesto ob koncu leta 1976, 90 let telovadnega društva v Novem

mestu, Trideset let Študijske Knjižnice Mirana Jarca, 25 let SŠD Pionir Novo mesto, Pol tisočletja šolstva v Novem mestu.

Bogo Komelj se je torej ukvarjal s publicistično dejavnostjo. Pisal je o knjižničarstvu, o Študijski knjižnici Mirana Jarca, njenih zbirkah, časnikarstvu na Dolenjskem, spomeniškem varstvu, novejši zgodovini Novega mesta, razvoju in zgodovini novomeškega tiskarstva, tiskarju in založniku Janezu Krajcu, periodiki, bibliografiji, spomenikih in spominskih ploščah v Novem mestu, o številnih literarnih ustvarjalcih: Trdini, Puglju, Jarcu, Ketteju, Vaštetovi.

Bil je tudi dejaven član in predsednik svetov za kulturo pri okrajnem oz. občinskem odboru in pri občinski skupščini.

Delal je v odborih Ljudske prosvete, Zveze svobod in prosvetnih društev, Zveze kulturnih organizacij in kulturni skupnosti Novo mesto, kot kulturni delavec širokih obzorij je sodeloval skoraj pri vsaki pomembnejši kulturni akciji rodnega Novega mesta.

Bil je član izdajateljskega sveta pri Dolenjskem listu ter član upravnega odbora Prešernove družbe v Ljubljani.

Mi, njegovi nekdanji sodelavci, se ga pogosto spominjamo kot blagega človeka, vedno potopljenega v svet knjig, rokopisov, novih idej, izjemno lucidnega in iskriivega duha, dojemljivega za vse novosti, ki je bil obenem skromen in dober po srcu.

V veliko veselje nam je bilo, da smo lahko intelektualno rasli in se oblikovali ob tako veliki osebnosti, ki je bila osrčje ne samo Novega mesta, ampak tudi cele Dolenjske.

Bogo Komelj je 19. septembra leta 1981 v Novem mestu po kratki bolezni nenadoma preminil, še poln številnih idej in načrtov.

besedilo
Jadranka Matić-Zupančič

Preberite si še o drugih članih **družine Komelj**, ki so se predstavili na 26. Dolenjskem knjižnem sejmu leta 2003.

Rodbina Komelj

Soproga Boga Komelja, Marina Komelj, se je rodila 31. januarja 1923 v Mokronogu, kjer je končala osnovno šolo. Prvih šest let je obiskovala na gimnazijo v Kranju, zadnje dve leti pa Poljansko gimnazijo v Ljubljani, kjer je sredi vojne leta 1943 maturirala. Zadnji dve leti vojne je poučevala matematiko na gimnazijskem tečaju v Mokronogu, ki je takrat deloval kot redna šola (glej knjigo Slavica Pavlič, Viktor Smolej: Partizansko šolstvo na Slovenskem, Ljubljana : Borec, 1981, str. 178, 258, slika spričevala za stranjo 350).

Njen oče, ki je bil samostojni pekovski obrtnik, je bil skoraj dve leti v internacijskem taborišču v Italiji, po vojni pa so bile privatne obrti odpravljene. Tako je družina ostala brez vsakršnih sredstev za preživljanje. Zato se je gospa Marina morala zaposliti, in sicer na občinskem uradu v Mokronogu. Leta 1946, kmalu po ustanovitvi poslovne enote zavarovalnice v Novem mestu, ki je delovala po vsaki reorganizaciji pod drugim imenom, pa se je zavezala zavarovalstvu. Preselila se je v Novo mesto in se januarja 1948 poročila z Bogom Komeljem.

V stroki se je vseskozi izpopolnjevala. Zelo kmalu je dosegla vodstveno, nato pa še vodilno mesto kot vodja osebnih zavarovanj. Leta 1970 je zaradi nenadne smrti direktorja poslovne enote skoraj eno leto vodila celotno poslovno enoto, nato pa je bila nadaljnjih deset let do upokojitve leta 1980 namestnica dveh naslednjih direktorjev. Vseskozi je veliko objavljala v zavarovalniškem časopisu Obzornik. Delala je z veliko zavzetostjo in veseljem. Za svoje prizadevno delo je prejela več priznanj, med drugim leta 1975 ob 30-letnici jugoslovanskega zavarovalstva v Beogradu od Združenja zavarovalnih organizacij Jugoslavije plaketo za doprinos razvoju in napredovanju zavarovalstva v SFRJ, kar je bilo takrat najvišje strokovno priznanje v zavarovalstvu v celotni državi.

V pogovoru z Jadranko Matić-Zupančič pa nam je gospa Komeljeva slikovito orisala takratni čas v Novem mestu. Spregovorila je tudi o nenehnem delu, ki ga je zmeraj z veseljem opravljal njen soprog, ravnatelj nekdanje Študijske knjižnice Mirana Jarca, Bogo Komelj.

Poznala sta vse vidnejše ljudi slovenske kulture in družbenega življenja, imela sta tudi veliko družbenih stikov. Bila sta par, ki ga je krasilo ubrano in razgibano poslovno življenje in duhovno sožitje. Vsak na svoj način sta bila predana svojemu poklicu, ki sta ga opravljala z veliko navdušenja in ljubezni.

Dr. Ivan Komelj, brat Boga Komelja, znani slovenski konservator in kastelolog, se je rodil 7. januarja leta 1923 v Novem mestu, kjer je obiskoval osnovno šolo in gimnazijo. Po maturi se je vpisal na Filozofsko fakulteto, smer umetnostna zgodovina, in leta 1949 diplomiral. Leta 1965 je doktoriral na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Od leta 1950 do smrti je kot konservator, vodja dokumentacijskega centra in direktorjev svetovalec delal na republiškem Zavodu za spomeniško varstvo v Ljubljani. Z raziskavo srednjeveške

grajske arhitekture na Dolenjskem je utemeljil slovensko kastelologijo, disertacijo pa je namenil gotski cerkveni arhitekturi v Sloveniji. Organiziral in vodil je pomembne konservatorske akcije, med drugim obnovo cistercijanskega samostana in cerkve v Kostanjevici na Krki. Topografsko je raziskoval umetnostno dediščino na Dolenjskem; med pomembnimi znanstvenimi uspehi dr. Ivana Komelja sta razrešitev monogramista H.G.G. in oznaka opusa A. Postla.

Zadnja leta se je ukvarjal tudi s teoretskimi vprašanji in z zgodovino konservatorstva na Slovenskem. Umrli je v Ljubljani, 2. avgusta leta 1985.

Njegova bibliografija vsebuje več pomembnih objav:

- Srednjeveška grajska arhitektura na Dolenjskem. ZUZ n.v. 1. 1951, 37-85; Dvajset let odkrivanja srednjeveških stenskih slik.
- Varstvo spomenikov 10, 1965, 39-76;
- Utrdbena arhitektura 16. stoletja v Sloveniji, ZUZ n.v. 7, 1965, 73-92; Gotska arhitektura, Lj. 1969, Ars Sloveniae;
- Umetnostna preteklost Novega mesta (v: Novo mesto. 1365-1965. Prispevki za zgodovino mesta, Mb. Nm. 1969, 196-222);
- Slikar Anton Postl, ZUZ n.v. 8. 1970, 145-163;
- Gotska arhitektura na Slovenskem, Lj 1973;
- Slovenski kraji in naselja v preteklosti, Lj 1978, 7-27, kat. NG);
- Grad kot spomeniškovarstveni problem v času med obema vojnama,
- Varstvo spomenikov 25, 1983, 13-22.

O dr. Ivanu Komelju je z velikim navdušenjem in strokovnim znanjem spregovorila višja svetovalka pri Zavodu za varstvo kulturne dediščine Republike Slovenije, Območna enota Novo mesto, Marinka Dražumerič. Predstavila ga je tudi kot svojega profesorja, ki je pri nas zaoral ledino na področju kasteologije. Ukvarjal se je s številnimi projekti, predvsem pa z obnovo cistercijanskega samostana in cerkve v Kostanjevici na Krki. Po njegovi zaslugi se je ohranil marsikateri kulturni spomenik na Dolenjskem in v širši Sloveniji. Po človeški plati pa je bil topel in široko razgledan človek, klicali so ga Drago, tako da marsikdo ni vedel, da sta Drago in Ivan ista oseba.

Dr. Milček Komelj, sin Boga in Marine Komelj, uveljavljeni umetnostni zgodovinar in kritik, se je rodil 16. novembra leta 1948 v Novem mestu, kjer je obiskoval osnovno šolo in gimnazijo. Študiral je umetnostno zgodovino in slovenski jezik s književnostjo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Diplomiral je leta 1973 in doktoriral leta 1984 z razpravo o mladostni umetnosti Božidarja Jakca. Od leta 1977 je bil zaposlen v Arhivu Slovenije, v letih 1982-84 je bil kot kustos novomeškega Dolenjskega muzeja sodelavec Božidarja Jakca, od leta 1985 dela na Filozofski fakulteti v Ljubljani, od 1989 dalje kot izredni profesor.

Prvo raziskavo je namenil predstavitvi Vladimira Lamuta; kot poznavalec Jakčeve umetnosti je med drugim sodeloval pri postavitvi galerije Jakčev dom v Novem mestu. Komeljev osrednji prispevek je zaokrožen oris slikarstva in grafike slovenskega ekspresionizma. V likovni kritiki je usmerjen v povednost in prepoznavanje umetniške iskrenosti; v svojem delu smotrno združuje prijeme umetnostne in literarne vede, uveljavil pa se je tudi kot teoretik estetike.

Napisal je vrsto razprav in monografij o slovenski likovni umetnosti.

Med drugim:

- Slovensko ekspresionistično slikarstvo in grafika (Ljubljana, Partizanska knjiga, 1979), Božidar Jakac in Dolenjska (Novo mesto, 1981),
- Pot k vrtincem molčanja - Vladimir Lamut (Novo mesto, 1987), Mirsad Begić - arheolog življenja in smrti (Ljubljana, EWO, 1993),
- Bernikovo romanje za človekom (Ljubljana, EWO, 1993), Slikarski pesnik narave - Dušan Lipovec (Kamnik, 1994), Jože Tisnikar - Ecce homo (Ljubljana, EWO, 1996),
- Skrivnostni slikar Fortunat Bergant, (Ljubljana, Mladinska knjiga, 1997), Poteze.
- Slovensko slikarstvo v XX. stoletju; Striche. Slowenische Malerei im XX. Jahrhundert (Ljubljana, Nova revija, 1997), Obrazi.
- Slovensko slikarstvo XIX. stoletja; Gesichter. Slowenische Malerei im XIX. Jahrhundert (Ljubljana, Nova revija, 1999),
- Štefan Planinc (Ljubljana, EWO, 2000),
- Mladi Jakac : (izvori njegove ustvarjalnosti), (Ljubljana, Slovenska matica, 2000),
- Miheličev Kurent (Ljubljana : Mladinska knjiga, 2002).

Objavil je tudi pesniško zbirko Oznanjenje pogleda (Ljubljana, Živa, 1997).

Uredil je katalog Ekspresionizem in nova stvarnost na Slovenskem (Ljubljana, Moderna galerija, 1986), monografijo Jakčev dom v Novem mestu (Novo mesto, 1988 in 1990), knjigo Borisa A. Novaka in Vide Slivnik-Belantič Vrtnar tišine (Ljubljana, Mladinska knjiga, 1990) in katalog likovnih razstav ob Evropskem mesecu kulture v Ljubljani 1997, pri katerem je deloval kot umetniški vodja za likovno umetnost.

Napisal je vrsto katalogov (Ivan Vavpotič, Olaf Globočnik, Miha Maleš, Janez Bernik, Marijan Tršar) in študij ter sodeloval pri vrsti monografij ter pri Slovenski kroniki XX. stoletja (Ljubljana, Nova revija, 1995, 1996).

Več del je posvetil ugotavljanju razmerja med likovno umetnostjo in književnostjo (o Antonu Vodniku, Ivanu Preglju, Prešernovi podobi, knjižnih ilustracijah). Posveča se tudi likovni kritiki in upesnjevanju slik. Pripravil je vrsto razstav in bil član številnih žirij, nazadnje predsednik pri natečaju za spomenik generala Rudolfa Maistra v Ljubljani. Je nacionalni koordinator za umetnostno zgodovino, zunanji urednik za likovno umetnost pri Enciklopediji Slovenije, član Mednarodnega združenja likovnih kritikov (AICA), upravnega odbora Prešernovega sklada in slovenskega centra PEN. Njegova bibliografija obsega preko 800 objav.

Dr. Milčka in dr. Miklavža Komelja je predstavila likovna kritičarka in pesnica Tatjana Pregl Kobe. Kot prijateljica dr. Milčka Komelja in kot tista, ki ceni izjemno razgledanost pisca številnih knjig o likovni umetnosti, je le težko ustavljala množico impresij in bogatih asociacij o sodobnih likovnih ustvarjalcih, ki jih je dr. Milček Komelj večče vpletal v svoje odgovore. Izvedeli smo, da se je v otroštvu in v srednješolskih letih dr. Milček Komelj zelo rad ukvarjal z risanjem, kasneje je ta svoj konjiček opustil. Bil je zelo blizu umetniku Božidarju Jakcu, zdaj trenutno veliko sodeluje z grafikom Marjanom Pogačnikom.

Najmlajši član družine Komelj, ki smo ga predstavili na dolenskem knjižnem sejmu, je dr. Miklavž Komelj, sin Milčka in Nadice Šumi. Rodil se je 10. julija 1973 v Kranju. Študiral je umetnostno zgodovino na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je leta 1996 tudi diplomiral. Doktoriral je leta 2002 z disertacijo Pomeni narave v toskanskem slikarstvu prve polovice 14. stoletja.

V letih 1999 - 2002 je bil mladi raziskovalec na Umetnostnozgodovinskem inštitutu Franceta Steleta ZRC SAZU. Piše ljubezensko in reflektivno, po večini metrično urejeno liriko, predvsem sonete (Luč delfina, Celovec, Salzburg, 1991; Jantar časa, 1995); v prvencu se navezuje na petrarkistično tradicijo, v zbirki Rosa (2002, Veronikina nagrada) pa je prestopil v nove izpovedne oblike.

V pogovoru s Tatjano Pregl Kobe smo veliko izvedeli o njegovi disertaciji ter o nagradi Zlati znak ZRC, ki jo je prejel za svoj vrhunski interdisciplinarni doktorat s področja umetnostne in literarne zgodovine ter filozofije umetnosti. Dr. Miklavž Komelj je tudi eno od najpomembnejših imen najmlajše slovenske poezije, morda je prav najobčutljivejši lirik generacije. Kot sogovornik Tatjane Pregl Kobe je pokazal svojo veliko elokventnost in posebno, široko in odprto dojemanje sveta. Posebno smo uživali v avtorskem podajanju njegovih verzov.

Mag. Janez Komelj, mlajši sin Boga in Marine Komelj, se je rodil 5. novembra 1954 v Novem mestu, kjer je končal osnovno šolo in gimnazijo. Po maturi se je vpisal na Fakulteto za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani, kjer je aprila 1978 diplomiral in pridobil naziv univ. dipl. inž. matematike.

Po diplomi se je zaposlil v SGP Pionir, kjer je od leta 1984 dalje vodil Center za avtomatsko obdelavo podatkov. Ob delu se je vpisal na podiplomski študij računalništva in informatike, hkrati pa poleg službe poučeval matematiko in računalništvo z informatiko na srednjih šolah v Novem mestu ter na Fakulteti za organizacijske vede v Kranju. Leta 1997 je magistriral iz računalništva na Fakulteti za računalništvo v Ljubljani.

Leta 1991 se je zaposlil v Zavarovalnici Tilia v Novem mestu kot vodja sektorja za razvoj, plan, analize in AOP. Septembra 1994 je postal član uprave družbe, zadolžen za razvoj, plan in informatiko, bil čez dve leti s celotno upravo odpoklican, takoj nato pa imenovan v novo upravo. Po izteku nekajmesečnega mandata je Tilio na lastno željo v aprilu 1997 zapustil in se kot aktuar (zavarovalniški matematik) zaposlil v centrali Zavarovalnice Triglav v Ljubljani. Leta 1998 se je z družino preselil v Vnanje Gorice pri Ljubljani.

Po spremembi družbeno-ekonomskih razmer v Republiki Sloveniji je nastal velik primanjkljaj aktuarjev. Zato je Ekonomska fakulteta v Ljubljani s pomočjo tujih predavateljev v študijskem letu 1996/97 prvič v Sloveniji omogočila podiplomski študij aktuarstva. Vpisal se je tudi Janez Komelj in opravil vse izpite, kar je eden od pogojev za pridobitev licence za pooblaščenega aktuarja. Tako je danes Janez Komelj eden od redkih slovenskih pooblaščenih aktuarjev. Kot specialist za premoženjska zavarovanja občasno tudi predava na magistrskem študiju aktuarstva na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, ki ga

z zaključevanjem svojega drugega magistrskega dela hkrati tudi sam končuje. Sedaj je pomočnik direktorja razvoja in aktuariata premoženjskih zavarovanj v centrali Zavarovalnice Triglav.

Narava njegovega dela je bila in je večinoma taka, da morajo biti rezultati njegovega dela dobro skriti očem konkurence, kar je tudi eden od razlogov za skromnejšo bibliografijo. Njegova bibliografija vsebuje pomembne objave: LPT razdeljevanje poslov na procesorje. Zbirka seminar za numerično in računalniško matematiko. Ljubljana: Društvo matematikov, fizikov in astronomov SE Slovenije, 1981; Rešitev naloge o nenavadnem poletu. Proteus, Ljubljana: Prirodoslovno društvo Slovenije, 46(1983/84), 9-10; Informacijski sistem delovne organizacije SGP Pionir Novo mesto. Raziskovalna naloga: Model računalniško zasnovanega informacijskega sistema prodajno-proizvodno-nakupnega procesa delovnih organizacij, Kranj: Visoka šola za organizacijo dela, 1985; Problematika razvijanja računalniško zasnovanega informacijskega sistema za podporo upravljanja z vidika delovne organizacije GIP "Pionir" Novo mesto.

Raziskovalna naloga:

- Model računalniško zasnovanega informacijskega sistema za potrebe odločanja v zvezi s poslovnim procesom na operativni in taktični ravni delovne organizacije, Kranj : Visoka šola za organizacijo dela, 1986;
- Gibanje telesa v gravitacijskem polju Zemlje. Obzornik za matematiko in fiziko, Ljubljana: Društvo matematikov, fizikov in astronomov SR Slovenije, 33(1986), 6;
- Gabrijelčič, J., Komelj J.: Gradnja računalniško zasnovanega informacijskega sistema za potrebe poslovnih delavcev v GIP "Pionir" Novo mesto.

Raziskovalna naloga:

- Računalniško podprti informacijski sistem za potrebe poslovnih delavcev, Kranj: Visoka šola za organizacijo dela, 1987:Problem leta 2000.
- Glasilo Obzornik, Ljubljana: Zavarovalnica Triglav, d.d., 22(1999), 1-2; Problem leta 2000.
- Zbornik 6. dnevnov slovenskega zavarovalništva, Portorož, 3. in 4. junij 1999, Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje, 1999.

V pogovoru z Jadranko Matić-Zupančič nam je mag. Janez Komelj zaupal, da je še zmeraj zavezan Novemu mestu, tu se je rodil, odraščal, napravil prve korake na področju uspešne kariere. Žal pa že nekaj let več ne živi v Novem mestu, a se rad vrača in obuja spomine na prehojeno pot.

Pričevanja Komeljevih so bila izredno zanimiva, polna iskrivih dovtipov, obilice raznolikega in poglobljenega znanja in doživljanja. Približali so nam svoje usode in usode ostalih članov družine Komelj. Njihovi spomini so nam pričarali nekdanje Novo mesto, njegovo bogato zgodovino in kulturno življenje ter nekoč razgibani utrip družbenega življenja dolenske prestolnice.

Dosežki članov družine Komelj so obogatili tudi zakladnico kulturnih, umetnostnih in znanstvenih dosežkov Slovenije.

besedilo Jadranka Matić-Zupančič

Karel Bačer

Bibliotekar svetovalec, leksikograf, literarni zgodovinar, šolnik, Trdinov nagrajenec
(Rojen 13.5.1917 v Zadru, umrl 6.8.2008 v Novem mestu)

V SPOMIN

Besede bivše direktorice Andreje Pleničar ob zadnjem slovesu:

"Spoštovani žalujoči, dovolite, da se v imenu Knjižnice Mirana Jarca in svojem imenu z nekaj besedami poslovim od prof. Karla Bačerja. Od leta 1970 do upokojitve leta 1984 je bil zaposlen v takrat imenovani Študijski Knjižnici Mirana Jarca kot bibliotekarski svetovalec-bibliograf. Vodil je oddelek domoznanske bibliografije Dolenjske. Na njegovo pobudo se je leta 1978 začela izdelovati tudi selektivna splošna bibliografija aktualnih člankov na kratko BAČ.

In ne še dolgo tega je kakšen začetnik v stroki mislil, da je katalog skrajšano poimenovan po njegovem začetniku prof. Bačerju. Ta katalog se je opustil šele z avtomatizacijo knjižnice leta 1992. Zasnoval je še en informacijski vir: Alfabetarij dolenjskih krajev in naselij, ki obsega 1964 listkov, v njem so upoštevana tudi imena krajev med 2. svetovno vojno.

Njegov inovativen prispevek je, da je začel sestavljati Register javnih delavcev Dolenjske, ki je v času pred informatizacijo pomenil zelo uporaben informacijski vir in delovni pripomoček. Prof. Bačer je zapisal, da se je za Register javnih delavcev: «...odločil v prepričanju, da je o človeku, pomembnem za Dolenjsko, interesent upravičen terjati informacijo predvsem v dolenjski regionalni knjižnici.»

Register je nastajal od leta 1971 in bil v glavnem končan do leta 1980, po tem letu je prirejene podatke začel objavljati v Dolenjskih razgledih, prilogi Dolenjskega lista, z naslovom Gradivo za dolenjski biografski leksikon. V trinajstih letih je bilo objavljenih 34 nadaljevanj.

Ko so Dolenjski razgledi nehali izhajati, je z objavljanjem nadaljeval v reviji Rast. V imenu Knjižnice sem na praznovanju profesorjeve 80-letnice obljubila, da bomo to temeljno delo izdali v knjižni obliki. Leta 2004 smo res uspeli izdati knjigo pod naslovom Gradivo za Dolenjski biografski leksikon. Takrat je napel še zadnje moči za določene posodobitve, za katere je mislil, da so potrebne.

Ker se je pokazalo, kot je zapisal sam v uvodu, da spričo bolezni in starosti ni več kos nadaljevati delo, so to opravili bibliotekarji knjižnice po njegovih sugestijah.

Dokler mu je zdravje služilo, je bil reden obiskovalec knjižnice, iz katere je črpal podatke za svoje neumorno raziskovalno delo. Vesela sem, da je dočakal knjižno izdajo svojega dolgoletnega in obseženega dela.

Na tiskovni konferenci ob izdaji knjige je verjetno zadnjič javno nastopil. Hkrati smo pripravili tudi internetno verzijo Dolenjskega biografskega leksikona imenovano skrajšano Bioleks.

Danes so ti podatki na voljo uporabnikom od doma in se neprestano posodabljaajo. Neprecenljivo bogastvo informacij, ki jih je zbral prof. Bačer, pa ohranjajo spomin nanj in so temelj leksikona. Njegova dela bodo govorila zanj."